

PAKINAISTEN SAARISTO FI0200065 jäkäläkartoitukset 2019

CoastNet LIFE (LIFE17NAT/FI/000544)

Kimmo Jääskeläinen 15.12.2019

Ruotsalainen, Pihlavanieniemi, kuva Kimmo Jääskeläinen

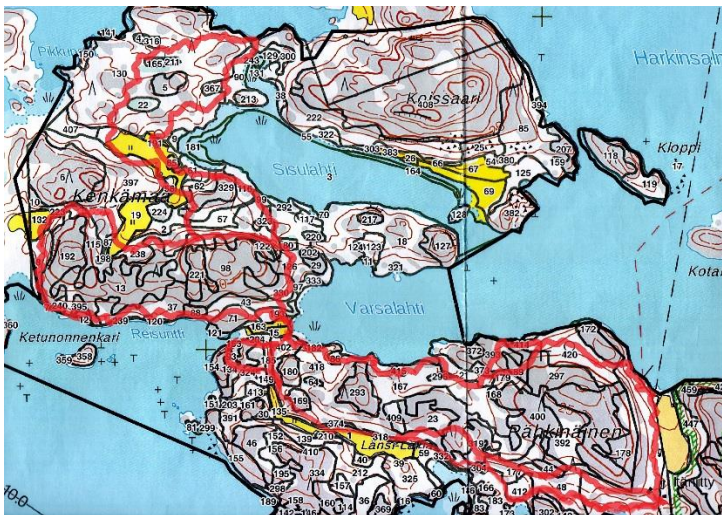
JOHDANTO JA MENETELMÄT

Kartoitusten tavoite ja tarkoitus

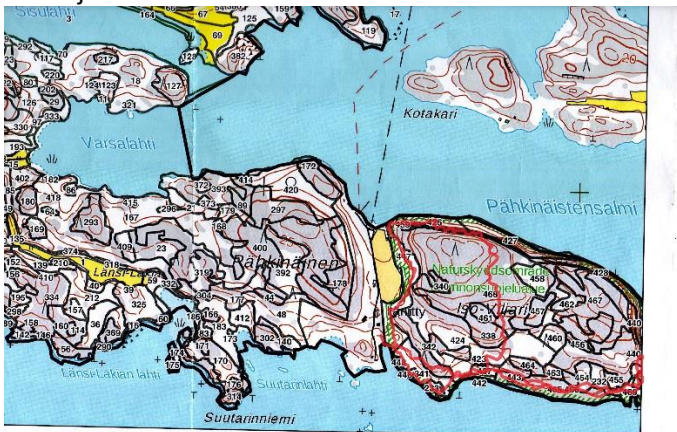
- Tämä raportti on tuotettu EU:n LIFE-rahoituksen tuella CoastNet LIFE -hankkeessa. Raportin tuloksia hyödynnetään FI0200065 Natura2000-alueen ennallistamisen ja hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa. Kartoituksissa kerääntyy myös tietoa jäkälän levinneisyydestä.

Kartoituskohteet ja -menetelmät

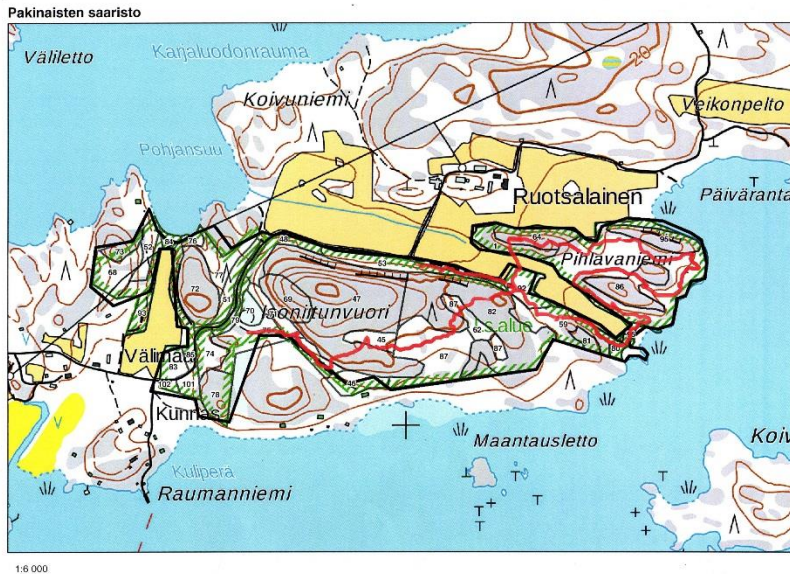
Pähkinäinen-Kenkämaa-reitti

Iso-Viljarin reitti

Ruotsalainen

Kuljettu kartoitussreitti on valittu suunniteltujen hoitoalueiden sekä jäkälälajistoltaan potentiaalisiksi arvioitujen alueiden mukaan. Reitit ja GPS-pisteet ovat tallennettu Metsähallituksen Luontopalveluiden verkkolevyllä.

Kartoitus tehtiin neljänä päivänä 12.-15.6. ja 22.7.2019

Kartoitusalueella kulkiessa etsittiin merkittävää jäkälälajistoa niille sopivista habitaateista ja kasvualustoilta. Tällaisia ovat esimerkiksi vanhat puut, erityisesti lehtipuut ja niiden pökkölet. Kulkiessa kirjattiin muistiin suunniteltujen hoitoalueiden potentiaali jäkälälajiston kehittymisen kannalta. Samalla kirjattiin ylös pohdintoja siitä, minkälaista alueen hoito voisi olla ilman, että se heikentäisi jäkälälajistoa.

Joistakin mielenkiintoisilta vaikuttaneista lajeista kerättiin määrittystä varten näytteitä. Useimmiten lajeista kerättiin näytteeksi mahdollisimman pieni, vain määrittämiseen riittävä määrä. Merkitykselliset keruut tullaan tallentamaan LUOMUKSEN kasvimuseoon (H).

TULOKSET

Lajihavainnot

Taulukko 1. Kartoituskohteen merkittävimmät lajihavainnot.

Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi	Uhanal.lk	Muu status	Runsas
Kenkämaa-Pähkinäinen-Iso-Viljari				
Cladonia luteoalba	pahtatorvijäkälä	NT RT1b		
Calicium salicinum	pajunnuppijäkälä	NT	indikaattori	3
Chaenotheca brachypoda	lahoneulajäkälä	LC	indikaattori	>5
Peltigera praetextata	karstanahkajäkälä	LC	indikaattori	>5
Ruotsalainen				
Acolium inquinans	harmaanokijäkälä	NT	indikaattori	
Calicium salicinum	pajunnuppijäkälä	NT	indikaattori	

Kohteelta löytyi kolme silmälläpidettävää (kuusi havaintoa), joista pahtatorvijäkälä on myös alueellisesti uhanalainen ja yli kymmenen havaintoa indikaattorilajeista (Taulukko 1). Pahtatorvijäkälä on pohjoinen, jyrkänlehtinen kasvi, jonka päälevinneisyysalue on pohjoisessa. Muut ovat luonnontilan jatkumon indikaattorilajeja. Nämä lajit kasvavat pääsääntöisesti vanhoilla, kuolevilla tai kuolleilla puilla, usein erityisesti lehtipuilla. Siksi ne ovat hoito- ja ennallistamistoimien kannalta huomioon otettavia lajeja. Lisätietona: vuoden 2011 kartoituksissa Ruotsalaisen saaresta (sama suojelualue, mutta eri kartoitusalue) löytyivät muun muassa siloneulajäkälä (*Chaenotheca laevigata*, VU) kuolleelta tammelta, saarnenpistejäkälä (*Acrocordia gemmata*, NT) saarnelta sekä pajunnuppijäkälä (NT) kuolleelta ja elävältä tammelta.

Samanaikaisesti järjestetyn BioBlitzin aikana Kenkämaa-Pähkinäinen-Iso-Viljarin alueelta löytyi yli 130 jäkälälajia.

Kaikki merkittävät havaintotiedot on tallennettu erilliseen Excel-taulukkopohjaan, josta ne viedään LajiGISiin.

HOITO- YM. SUOSITUKSET

Kenkämaa on epifyyttijäkälien kannalta tulevaisuudessa erittäin potentiaalinen ”saari”. Siellä on runsaasti puolivarjoisaa lehtimetsää, jossa suht runsaasti vanhoja lehtipuita ja pötkelöitä. Sieltä löytyi myös kolme pajunnuppijäkälän esiintymää, yksi tervaleppäpötkelöltä, yksi raidan pötkelöltä ja yksi osin kuolleelta raidalta. Sisulahden länsipään niityllä sijaitseva hirsirakennuksen rauniot olisi hyvä säätää, sillä sen hirsillä kasvoi erittäin runsaasti rupijäkälää, muun muassa useita nuppijäkälälajeja. Kenkämaalla olevia nuoria kuusia voi raivata, mutta vanhoja kuolevia ei mielellään, sillä niistä on kehittymässä hyviä kasvualustoja harvinaisille metsälajeille.

Pähkinäisissä on jonkin verran varttunutta haapaa, muutama varttunut tammi, suht runsaasti kuollutta mäntyä ja koivuja. Nuppijäkälää on runsaasti. Vaikkei harvinaisia lajeja löytynytäkään, niin tulevaa potentiaalia on runsaasti. Edellä mainittujen kasvualustojen raivaamista tulee välttää.

Iso-Viljarin pohjoisrannan ison jyrkänlehteen yläosasta löytyi alueellisesti uhanalainen pahtatorvijäkälä. Iso-Viljarille ei ole suunniteltu hoitoja.

Ruotsalaisen saaresta löytyi tervaleppäpötkelöltä pajunnuppijäkälä (NT) sekä harmaanokijäkälä hirsirakennuksen seinältä Isoniitunvuoren koillisosasta. Kyseisen rakennuksen hirsillä oli runsas rupijäkälälajisto. Isoniitunvuoren itäosan hoitoalueella on kalliomännikköä, joka ei tarvitse hoitoa. Siellä täällä on tammia, muutama haapa ja pähkinää. Joitakin tammia varjostavia kuusia voi harventaa, jos sen pystyy tekemään vaarantamatta kulutukselta hyvin säilynyttä jäkälikköä. Pihlavanien kallioalueet eivät tarvitse hoitoa. Kallioiden välisillä alueilla on runsaasti varttuneita tammia ja haapoja, joiden ympäriltä voi varovasti poistaa kuusia. Koivut, pihlajat, pötkelöt ja muut kuolleet puut tulisi jättää pystyyn. Pihlavanieniemi on lähitulevaisuudessa erittäin potentiaalinen harvinaiselle epifyyttilajistolle.

Vastuuvapauslauseke: Kirjoittajat ovat yksin vastuussa tämän julkaisun sisällöstä. Se ei välttämättä vastaa Euroopan unionin mielipidettä. EASME ja Euroopan komissio eivät ole vastuussa siitä, miten siinä olevaa tietoa käytetään.